

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

SAYI : 2025/7846-S.25.11517
BAŞVURU NO : 2025/9646
KARAR TARİHİ : 10/07/2025

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN : [REDACTED], TCKN: [REDACTED]
Adres: [REDACTED]
[REDACTED]

BAŞVURUYA KONU İDARE : YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
BAŞVURUNUN KONUSU : Dikey geçiş uygulamaları hakkındadır.
BAŞVURU TARİHİ : 29/05/2025

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Kurumumuza yapılan başvuruda başvuran özetle; 2024 yılı Dikey Geçiş Sınavı (DGS) tercih kılavuzunda yapılan düzenlemeyle “Tarım” ön lisans programı mezunlarının “Su Ürünleri Mühendisliği” lisans programına geçiş hakkının aniden kaldırıldığını, bu durumun bahse konu bölümü okuyan öğrenciler için öngörülemez bir hal oluşturup eğitim hakkı ve hukuki güvenlik ilkesini zedelediğini belirterek “Tarım” ön lisans programı mezunlarının “Su Ürünleri Mühendisliği” lisans programına DGS ile geçiş hakkının geçmiş yıllarda olduğu gibi yeniden tanımlanarak 2024 yılı DGS tercih kılavuzunun güncellenmesini veya 2025 yılı DGS kılavuzunda bu geçiş hakkının tekrar tanınmasını ve öğrencilerin kayıt oldukları yıl tanınan geçiş haklarının korunmasını talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Kurumumuzun bilgi ve belge yazısına istinaden Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Eğitim-Öğretim Dairesi Başkanlığı tarafından gönderilen bila tarih ve [REDACTED] sayılı cevabi yazıda;

2.1. Meslek Yüksekokulları ve Açıköğretim Ön Lisans Programları Mezunlarının Lisans Öğrenimine Devamları Hakkında Yönetmelik'in 5'inci maddesinde; *"Meslek yüksekokulu ve açıköğretim ön lisans mezunlarından örgün öğretim ve açıköğretim lisans programlarına dikey geçiş yapmak üzere başvurma şartlarını taşıyanlar için hangi lisans programlarının açılacağı, açılacak lisans programlarına meslek yüksekokulları ve açıköğretimin hangi programını bitirenlerin başvurabileceği, bu programların kontenjanları ve programlara yapılacak yerleştirmede kullanılacak puan türleri, dikey geçiş yapılacak üniversitelerin görüş ve önerileri de dikkate alınarak Yükseköğretim Kurulunca belirlenir ve ilan edilir."* hükmünün bulunduğu,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

2.2. Dikey Geçiş Sınavı ile yapılan yerleştirmeler lisans programlarına geçmenin istisnai bir yol olduğu, ancak fırsat eşitliği ve adalet ilkesinin korunması da esas olduğundan istisnai imkânların bahse konu temel ilkeleri aşmanın bir yolu olarak düşünülmemesi gerektiği, ayrıca, en az lise mezunu olan her adayın, her yıl Yükseköğretim Kurumları Sınavı ile şartları dâhilinde istediği lisans programına yerleşme imkânına sahip olduğu,

2.3. 2025 Dikey Geçiş Sınavı Başvuru Kılavuzunun, yukarıda açıklanan gerekçeler göz önünde bulundurularak 30 Nisan 2025 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul toplantısında incelendiği, 2025 Dikey Geçiş Sınavı(DGS) Başvuru Kılavuzu Ön Lisans Mezuniyet Alanlarına Göre Dikey Geçiş Yapılabilecek Lisans Programları Tablosu'nda Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması dikkate alınarak yapılan değişikliklerin yayınlamasının uygun olduğuna karar verildiği belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın;

3.1. “Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi” başlıklı 42’nci maddesinin birinci fıkrasında;

“Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.”,

3.2. “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74’üncü maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarında;

“Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.”,

3.3. “Yükseköğretim kurumları” başlıklı 130’uncu maddesinin dokuzuncu fıkrasında;

“Yükseköğretim kurumlarının kuruluş ve organları ile işleyişleri ve bunların seçimleri, görev, yetki ve sorumlulukları üniversiteler üzerinde Devletin gözetim ve denetim hakkını kullanma usulleri, öğretim elemanlarının görevleri, unvanları, atama, yükselme ve emeklilikleri, öğretim elemanı yetiştirme, üniversitelerin ve öğretim elemanlarının kamu kuruluşları ve diğer kurumlar ile ilişkileri, öğretim düzeyleri ve süreleri, yükseköğretime giriş, devam ve alınacak harçlar, Devletin yapacağı yardımlar ile ilgili ilkeler, disiplin ve ceza işleri, mali işler, özlük hakları, öğretim elemanlarının uyacakları koşullar, üniversitelerarası ihtiyaçlara göre öğretim elemanlarının görevlendirilmesi, öğrenimin ve öğretimin hürriyet ve teminat içinde ve çağdaş bilim ve teknoloji gereklerine göre yürütülmesi, Yükseköğretim kuruluna ve üniversitelere Devletin sağladığı mali kaynakların kullanılması kanunla düzenlenir.”,

4. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun “Kurumun görevi” başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrasında;

“Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”,

5. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun;

5.1. “Amaç” başlıklı 1’inci maddesinde;

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

“Bu kanunun amacı; yükseköğretimle ilgili amaç ve ilkeleri belirlemek ve bütün yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayım, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esasları bir bütünlük içinde düzenlemektir.”,

5.2. “Yükseköğretim Kurulunun görevleri” başlıklı 7’nci maddesinin (e) fıkrasında;

“... e) Yükseköğretim kurumlarında eğitim - öğretim programlarının asgari ders saatlerini ve sürelerini, öğrencilerin yatay ve dikey geçişleriyle ve yüksekokul mezunlarının bir üst düzeyde öğrenim yapmalarına ilişkin esasları Üniversitelerarası Kurulun da görüşlerini alarak tespit etmek, ...”,

6. 19.02.2002 tarihli ve 24676 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Meslek Yüksekokulları ve Açıköğretim Ön Lisans Programları Mezunlarının Lisans Öğrenimine Devamları Hakkında Yönetmelik’in “Kontenjan” başlıklı 5’inci maddesinde;

“Meslek yüksekokulları ile açıköğretim ön lisans programlarından mezun olanların, bitirdikleri alanların devamı niteliğinde veya ilişkili lisans programlarına dikey geçiş yapmaları amacı ile lisans programlarında kontenjan ayrılır. Bu kontenjanlar, sınavsız olarak meslek yüksekokulları programlarına devam ederek mezun olan öğrencilerin yüzde onundan az olmaz. Meslek yüksekokulu ve açıköğretim ön lisans mezunlarından örgün öğretim ve açıköğretim lisans programlarına dikey geçiş yapmak üzere başvurma şartlarını taşıyanlar için hangi lisans programlarının açılacağı, açılacak lisans programlarına meslek yüksekokulları ve açıköğretimin hangi programını bitirenlerin başvurabileceği, bu programların kontenjanları ve programlara yapılacak yerleştirmede kullanılacak puan türleri, dikey geçiş yapılacak üniversitelerin görüş ve önerileri de dikkate alınarak Yükseköğretim Kurulunca belirlenir ve ilan edilir.”

hükümlerine yer verilmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ ÖZCAN YILDIZ’IN KAMU BAŞDENETÇİSİNE ÖNERİSİ

7. Başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirilerek hazırlanan “Tavsiye Karar Önerisi” Kamu Başdenetçisine sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

8. Başvuran 2024 yılı Dikey Geçiş Sınavı tercih kılavuzunda yapılan düzenlemeyle “Tarım” ön lisans programı mezunlarının “Su Ürünleri Mühendisliği” lisans programına geçiş hakkının aniden kaldırıldığını, bu durumun eğitim hakkı ve hukuki güvenlik ilkesini zedelediğini belirterek 2024 yılı DGS tercih kılavuzunun güncellenmesini veya 2025 yılı DGS kılavuzunda bu geçiş hakkının tekrar tanınmasını ve öğrencilerin kayıt oldukları yıl tanınan geçiş haklarının korunmasını talep etmektedir.

9. Dikey Geçiş Sınavı meslek yüksekokulları ile açıköğretim ön lisans programlarını başarı ile tamamlamış öğrencilerin, örgün öğretim ve açıköğretim lisans programlarına geçiş yapmalarına olanak tanıyan bir sınav olarak eğitim ve sınav sistemimizde yer almaktadır.

10. Meslek Yüksekokulları ve Açıköğretim Ön Lisans Programları Mezunlarının Lisans Öğrenimine Devamları Hakkında Yönetmelik’in 5’inci maddesinde yer alan; “Meslek yüksekokulu ve açıköğretim ön lisans mezunlarından örgün öğretim ve açıköğretim lisans programlarına dikey geçiş yapmak üzere başvurma şartlarını taşıyanlar için hangi lisans programlarının açılacağı, açılacak lisans programlarına

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

meslek yüksekokulları ve açıköğretimin hangi programını bitirenlerin başvurabileceği, bu programların kontenjanları ve programlara yapılacak yerleştirmede kullanılacak puan türleri, dikey geçiş yapılacak üniversitelerin görüş ve önerileri de dikkate alınarak Yükseköğretim Kurulunca belirlenir ve ilan edilir.” hükmüne göre Dikey Geçiş Sınavına ilişkin ayrıntıların Yükseköğretim Kurulu Başkanlığınca belirleneceği açıkça belirtilmektedir. Bu kapsamda hangi bölümlerden hangi bölümlere geçiş yapılabileceği hususları da Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından belirlenerek kamuoyuna duyurulmaktadır.

11. Mevzuata bakıldığında Yükseköğretim Kurulu’nun görevlerinden birinin Yükseköğretim Kurumlarında eğitim - öğretim programlarının asgari ders saatlerini ve sürelerini, öğrencilerin yatay ve dikey geçişleriyle ve yüksekokul mezunlarının bir üst düzeyde öğrenim yapmalarına ilişkin esasları Üniversitelerarası Kurul’un da görüşlerini alarak tespit etmek olarak düzenlendiği, ayrıca önlisans mezunları için, ilişkili lisans programlarında belirlenmiş kontenjanın yüzde onunu geçmeyecek şekilde Yükseköğretim Kurulu kararı ile her yıl dikey geçiş kontenjanının ayrılabilirdiğinin belirtildiği görülmektedir.

12. Her ne kadar hukuki düzenlemelerle yukarıda yer verilen hükümde de yer verildiği gibi idarelere düzenleme yapma yetkileri verilmiş olsa da idarelerin kendilerine tanınan bu yetkileri kullanırken tabi olduğu temel ilkeler bulunmaktadır. Bu ilkelerin başında da hukuki güvenlik ilkesi gelmektedir.

13. Hukuk devletin en önemli unsurlarından birisi olan ve kişilerin hukuki güvenliğini sağlamayı amaçlayan hukuki güvenlik ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm adımlarında, eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılmaktadır. Diğer bir ifadeyle hukuki güvenlik ilkesi, kişilerin hukuksal ilişkiler kurarken tabi olacakları hukuk kurallarını önceden bilmeleri anlamına gelirken, "idari istikrar ilkesi" ise, bu kurallara dayanılarak kazanılan hakların korunacağı güvencesinin kişilere verilmesini ifade etmektedir. Bu bağlamda, önceden oluşmuş hukuksal durumların, sonradan yapılacak işlemlerle değiştirilmesi, hukuftan beklenen güvenle bağdaşmayacaktır. (Danıştay 15.Dairesi, E. 2017/278, K. 2018/376, T. 24.01.2018)

14. Yine, aynı hususlar Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu kararında; “*hukuk devletin unsurlarından biri olan hukuk güvenliğinin, diğer bir ifadeyle "güvenin korunması ilkesi"nin, ilgilinin hukuki durumunun süreceğine olan güven, dolayısıyla hayal kırıklığına uğratılmaması anlamına geldiği, güvenin korunmasının, her zaman mevcut bir hukuki durumun dokunulmazlığı anlamında olmasa da, her düzenleme değişikliğinde yasa koyucunun göz önünde bulundurması gereken bir husus olduğu; halkın Devlete olan güveninin korunmasının da ancak hukuk güvenliğinin sağlanmasıyla mümkün olduğu; bu yönüyle, hukuk devletin önemli bir unsuru olarak hukuk güvenliğinin, yalnızca hukuk düzeninin değil, aynı zamanda belirli sınırlar içinde, bütün Devlet davranışlarının, az çok önceden öngörülebilir olması anlamını taşıdığı, hukuki güvenliğinin sadece bireylerin devlet faaliyetlerine duyduğu güveni değil, aynı zamanda yürürlükteki mevzuatın süreceğine duyulan güveni de içerdiği; gerek yargı kararları, gerek öğretideki ortak tanımlamalara göre "haklı beklenti"nin idarenin ister bir taahhüt, isterse uzun süren bir uygulamasına güvenerek olsun, bireylerin çıkarlarına ya da lehlerine olan bir sonuca ulaşabileceklerini ümit etmeleri olduğu, yeni düzenlemenin hukuki istikrarı bozmaması, hakların kullanılmasını zorlaştıracak ya da doğmuş olan hakların hiçe sayılması anlamına gelecek şekilde tasarlanmaması gerektiği*” şeklinde ifade edilmiş ve haklı beklentinin aynı zamanda belirlilik ilkesinin sonuçlarından da biri olduğu, idarenin, ister bir taahhüd, isterse uzun süren bir uygulamasına güvenerek olsun, bireylerin çıkarlarına ya da lehlerine olan bir sonuca

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ulaşılabileceklerini ümit etmelerini sağlaması gerektiği şeklinde yorumladığı anlaşılmaktadır.(Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E.2014/977, K.2014/977, T.29.01.2015.)

15. Bu itibarla idare tarafından kendisine tanınan yetkiler kapsamında bilimin, hukukun ve güncel koşulların gerektirdiği düzenlemeler yapması son derece normal olmakla beraber, uzun süredir devam eden bir sistemde bir değişikliğin yapılması durumunda da hak sahibi iken değişiklik ile bu hakkını kaybedecek bireylerin haklarının da göz önünde bulundurulması ve hukuki güvenlik ilkesi kapsamında bu haklar bakımından da gerekli korumanın sağlanması gerektiği değerlendirilmektedir.(Kamu Denetçiliği Kurumunun 22.10.2024 tarih ve 2024/6874 başvuru numaralı kararı; 24.01.2025 tarih ve 2024/13217 başvuru numaralı kararı; 24.01.2025 tarih ve 2024/13247 başvuru numaralı kararı.)

16. Uyuşmazlık konusu olayda, Tarım Teknolojisi ön lisans programı mezunlarına yıllardır Dikey Geçiş Sınavı ile Su Ürünleri Mühendisliği Bölümüne geçme imkânı verilirken 2024 yılı itibarıyla bu uygulamaya son verildiği ve başvuranın ilgili bölümden mezuniyet tarihinin 21.08.2023 olduğu görülmektedir.

17. Yıllardır süregelen bir fiili duruma duyulan güven neticesinde bir hukuki statü içerisine girmiş ve bu amaçla adımlar atmış kişiler bakımından güven duyulan bu fiili durumda, idare tarafından köklü olarak yapılan değişim neticesinde mevcut durumda ortaya çıkan mağduriyeti ortadan kaldırıcı yönde yapılacak geçiş düzenlemeleri ile idareye olan güvenin korunması ve bu şekilde hukuk güvenliğinin sağlanması gerektiği değerlendirilmektedir.(Kamu Denetçiliği Kurumunun 22.10.2024 tarih ve 2024/6874 başvuru numaralı kararı; 24.01.2025 tarih ve 2024/13217 başvuru numaralı kararı; 24.01.2025 tarih ve 2024/13247 başvuru numaralı kararı.)

18. Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde; 2024 yılında Dikey Geçiş Sınavı kılavuzunda Ön Lisans Mezuniyet Alanlarına Göre Dikey Geçiş Yapılabilecek Lisans Programları Tablosu'nda yapılan değişikliğin, anılan tarihte hâlihazırda bahsi geçen bölümden mezun yahut öğrenci statüsünde olan kişilerin haklarını koruyucu nitelikte tedbirler alınması gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

19. İyi yönetim ilkelerine, 28.03.2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6'ncı maddesinde yer verilmiştir. Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirmeler neticesinde; başvurunun inceleme ve araştırması kapsamında Kurumumuzca istenilen bilgi ve belgelerin idare tarafından süresi içerisinde ve gerekçeli olarak Kurumumuza gönderildiği, böylece "kararların gerekçeli olması ve makul sürede karar verme" ilkelerine uygun davranıldığı görülmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

20. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 21'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup görevli ve yetkili mahkemelerde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle **BAŞVURUNUN KABULÜNE**,

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre; "Dikey Geçiş Sınavı Kılavuzunda Ön Lisans Mezuniyet Alanlarına Göre Dikey Geçiş Yapılabilecek Lisans Programları Tablosu"nda yapılan

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

değişikliklere ilişkin olarak, geçiş düzenlemeleri öngörülmesi suretiyle ilgili bölüm öğrencilerinin ve mezunlarının haklarını koruyucu tedbirler alınması hususunda **YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA**,

6328 sayılı Kanun'un 20'nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın **BAŞVURANA** ve **YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA**, bilgisi için **ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞINA** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Mehmet AKARCA
Kamu Başdenetçisi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.